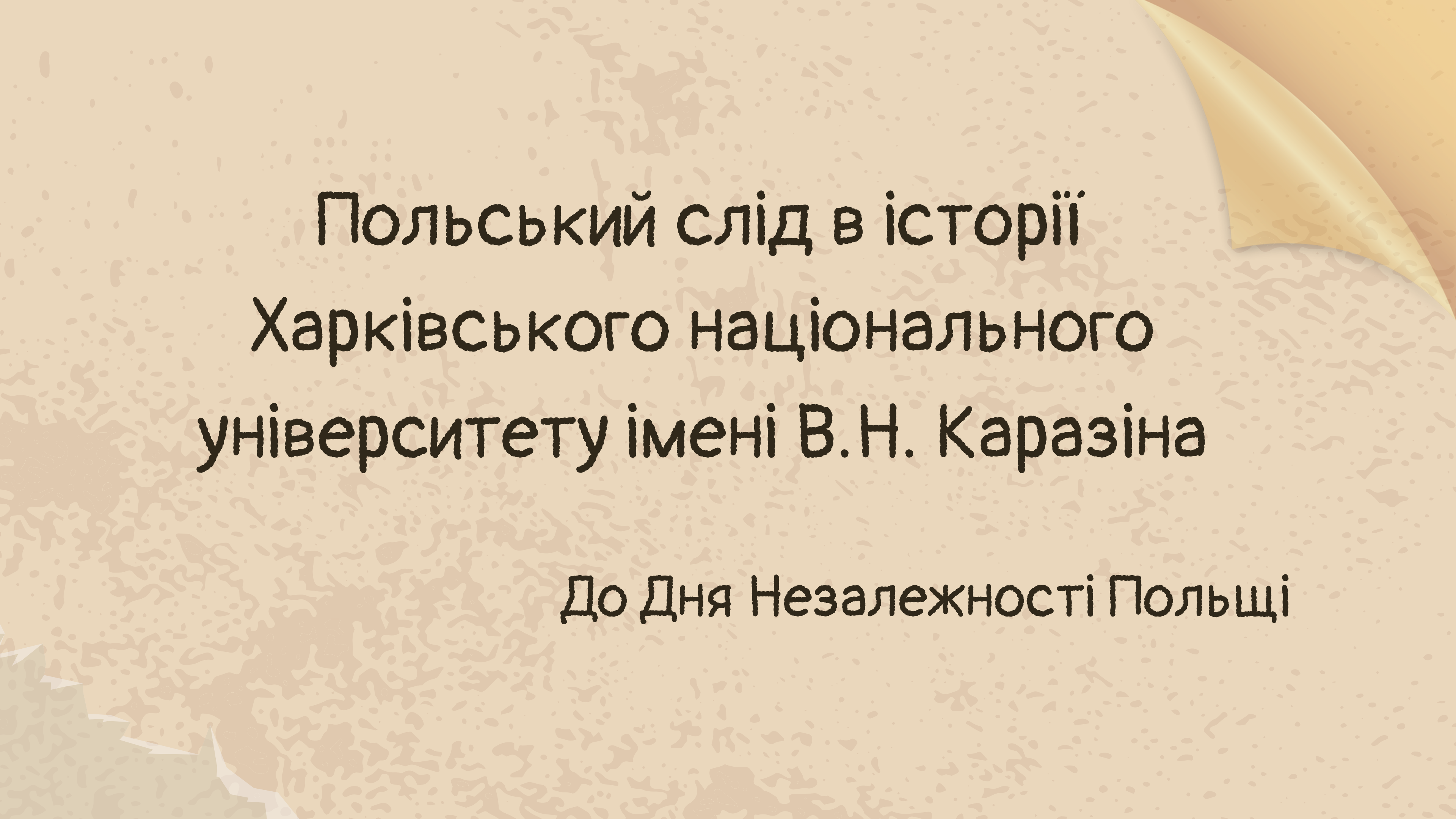

Польський слід в історії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

До Дня Незалежності Польщі

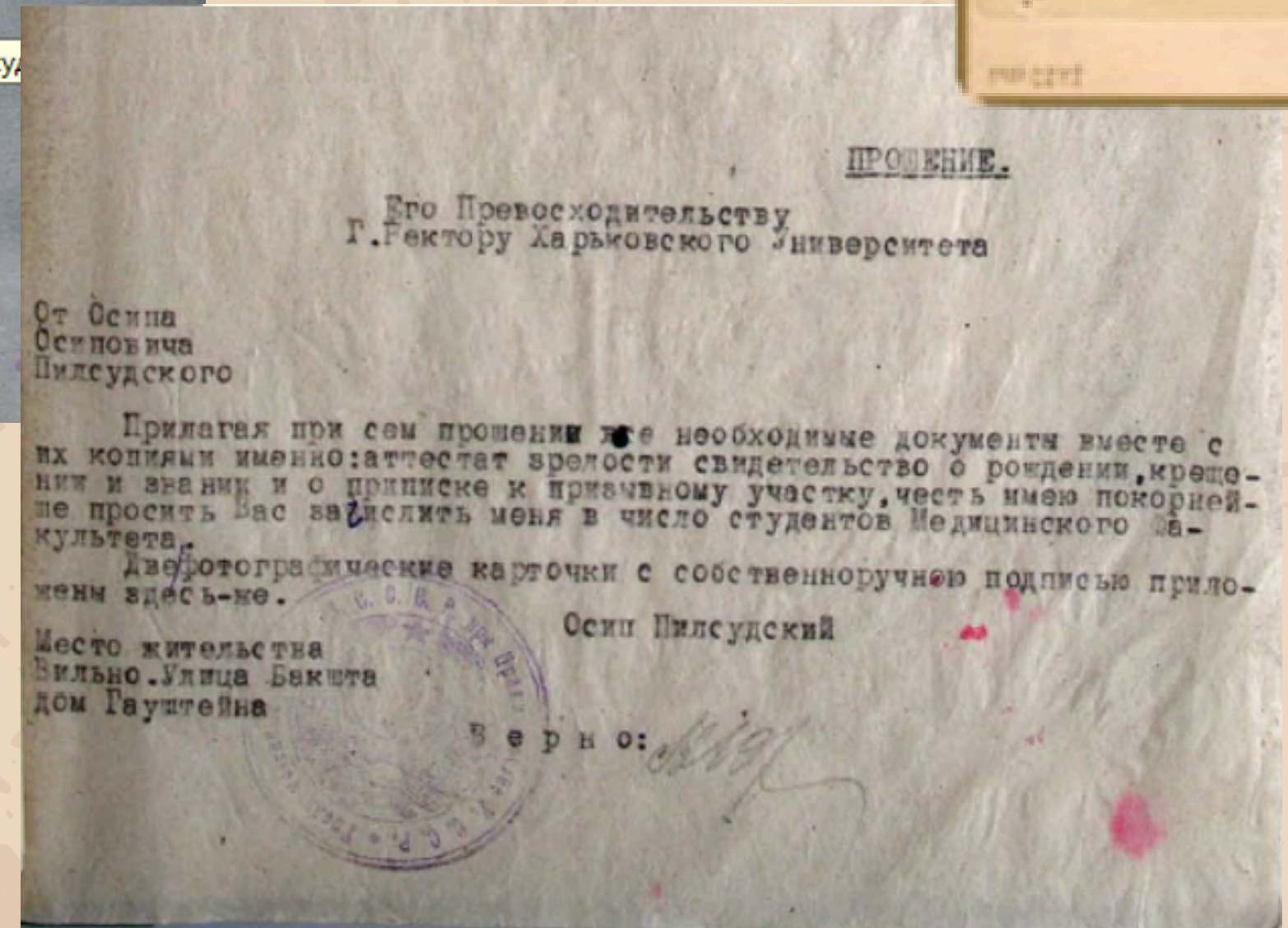
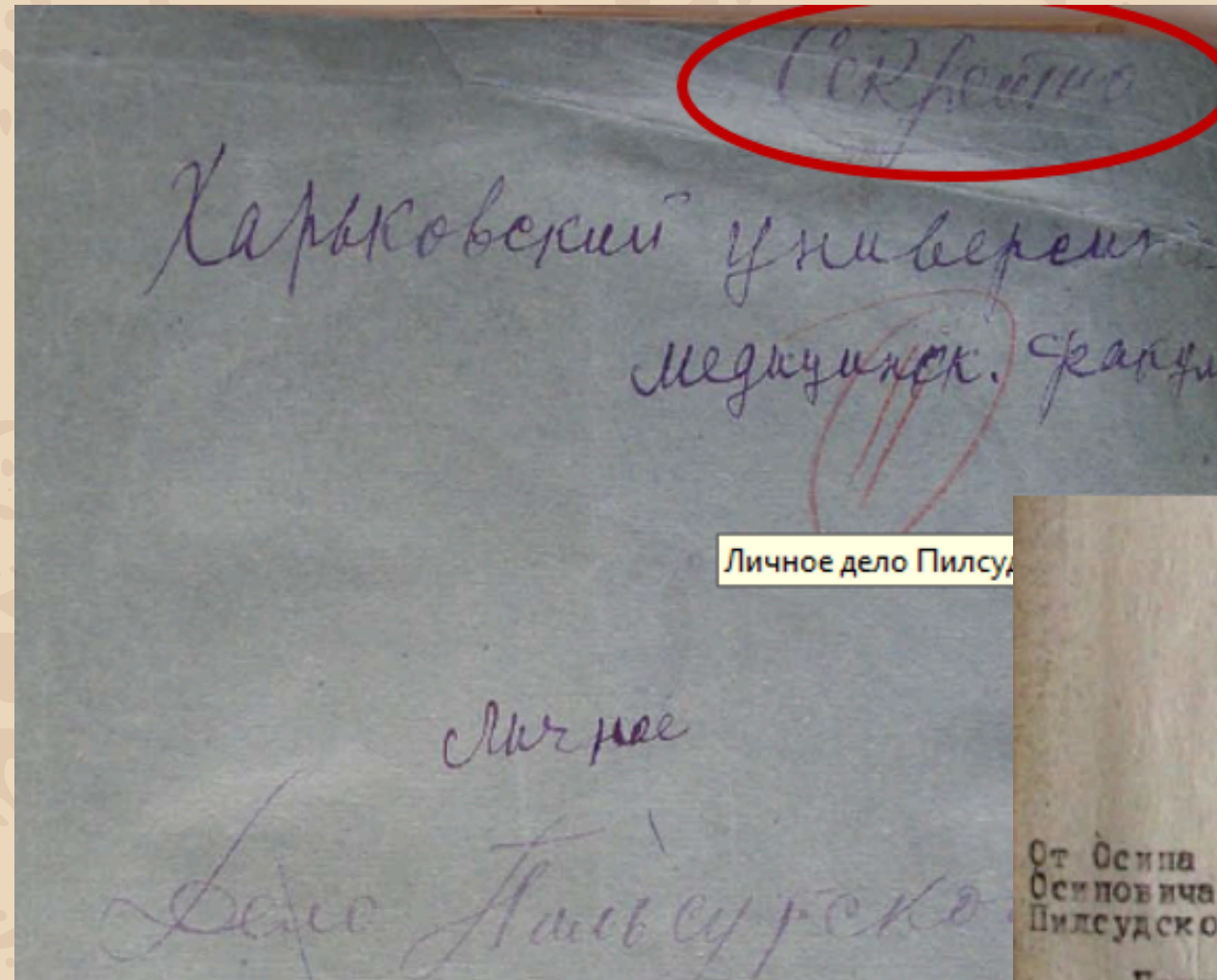
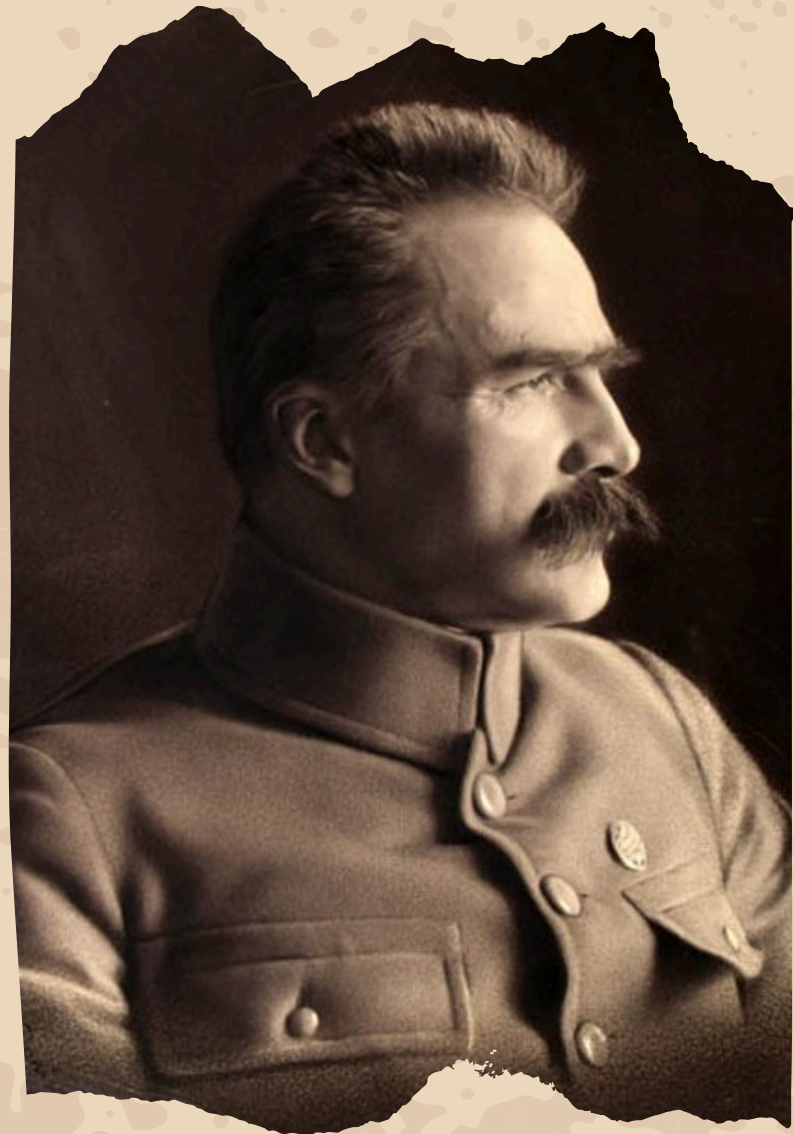
Польський вплив на історію Харкова та Харківського університету відіграв важливу роль у формуванні культурних, освітніх і наукових традицій в Україні.

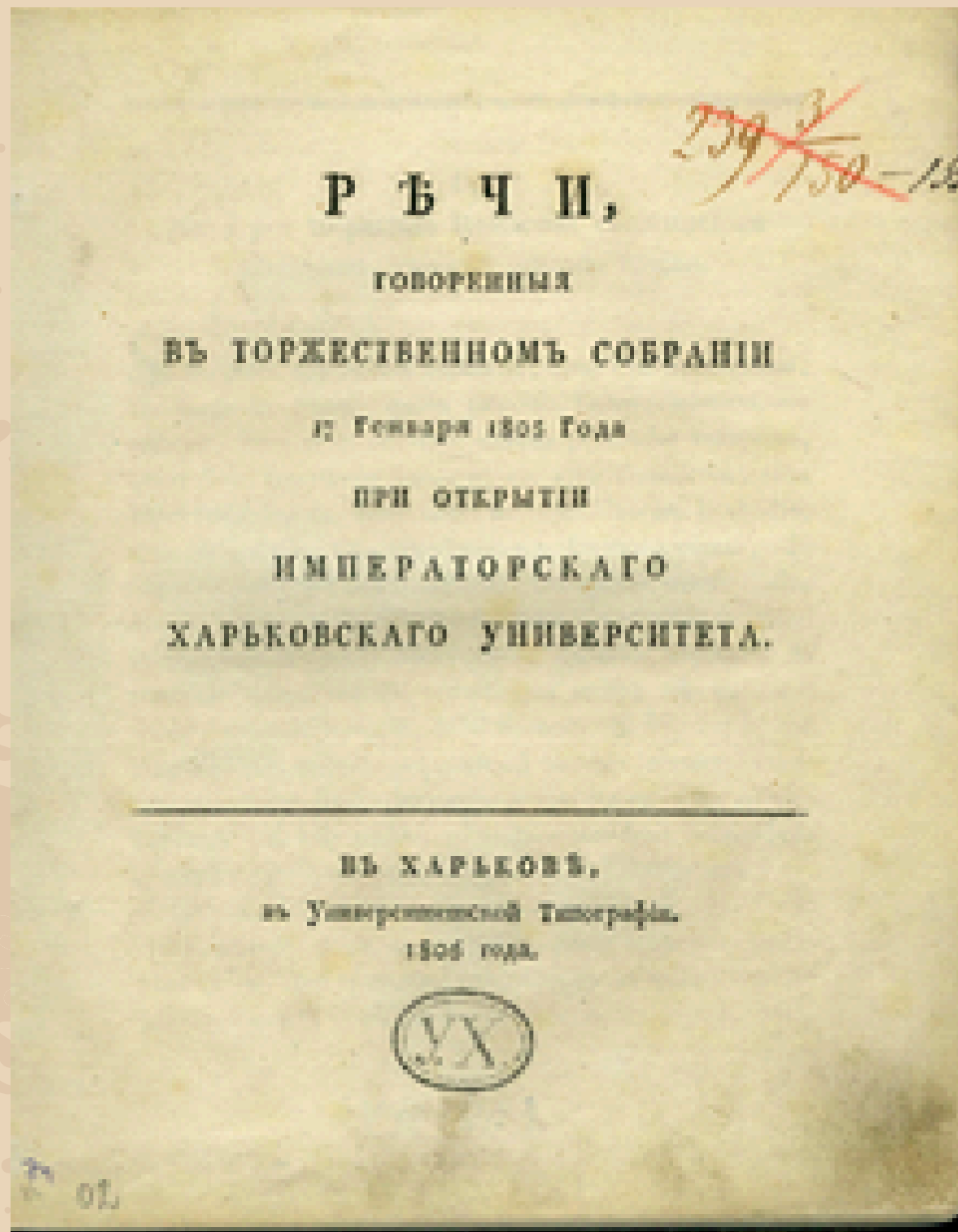
Одним із ключових аспектів цього впливу була участь польських учених і викладачів у навчальному процесі, охоплюючи різноманітні галузі — від гуманітарних і природничих наук до медицини та інших дисциплін.

У Харківському університеті навчалися і працювали видатні вчені та громадські діячі польського походження.

Згадаємо імена видатних вчених і професорів: Антонія Пшеборського (1811–1941), Леона Ценковського (1822–1887), Олександра Міцкевича (1801–1871), Генриха Семирадського (1843–1902), Болеслава Шарецького (1874–1960) та інших.

У Харківському університеті студіював майбутній маршал Польщі, видатний державний і політичний діяч, перший голова відродженої польської держави Польщі Юзеф Клеменс Пилсудський (1867–1935).

Речи, говоренные в торжественном собрании 17 января 1805 года при открытии Императорского Харьковского университета / Харьковский Императорский университет .— Харьков : В Университетской типографии, 1806 . — 34 с.

<https://escriptorium.karazin.ua/handle/1237075002/118>

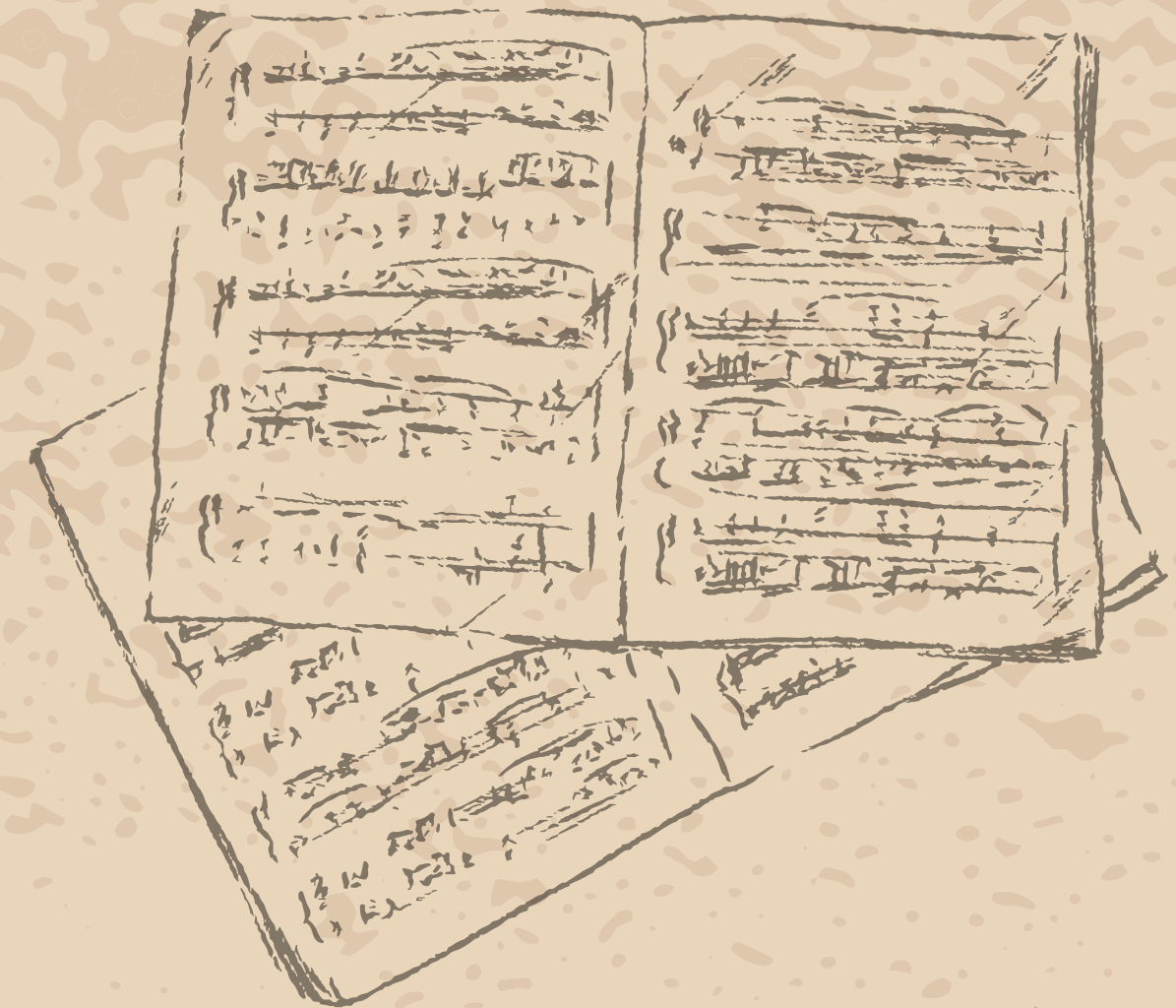
Граф Северин Йосипович Потоцький
(1762–1829), попечитель Харківського
університету.

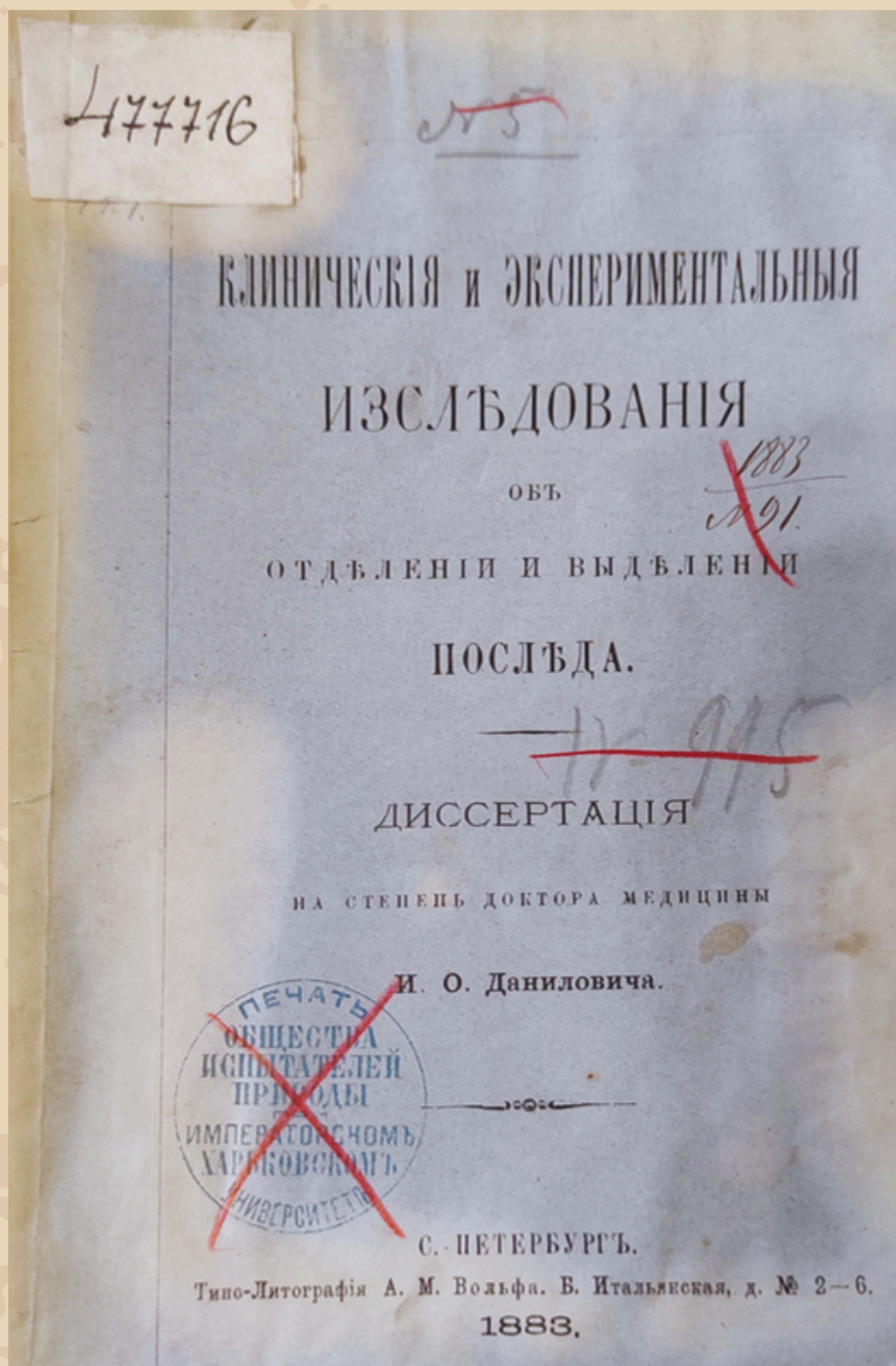
«О яким втішливим для спостерігача є характер змін, що настають у цих краях — бачити, нарешті, запровадження наук у цій місцевості, яка досі була лише театром спустошення й збройної боротьби. Відважні ваші пращури відібрали ці землі в татар, але тепер однієї лише відваги не вистачає, навіть для військової тактики потрібні науки. Ви вже проявили свій запал, коли робили пожертвування — і ось в нагороду діти ваші будуть виховуватися серед вас; місто ваше може стати найвідомішим в усій державі, а з часом можливо прославиться і в Європі».

С. Потоцький

Іван Матвійович Вітковський (1777–1844) — педагог, скрипаль, диригент, композитор, підприємець, поляк за походженням. Навчався у Й. Гайдна у Відні. Перший викладач музики в Харківському університеті. У 1812 році відкрив перший у Харкові музичний магазин, а у 1813 році заснував першу фабрику інструментів, де виготовляли фортепіано. Автор ораторії до відкриття Харківського університету (1805), хорових та інструментальних творів, 6 фантазій для скрипки і фортепіано (1807, не збереглися).

Ігнатій Миколайович Данилович (1787-1843) –
правознавець та історик, дослідник історії права
Великого князівства Литовського, один із перших
дослідників пам'яток законодавства і літописання
Білорусії та Литви, директор бібліотеки Харківського
університету (1829-1830)

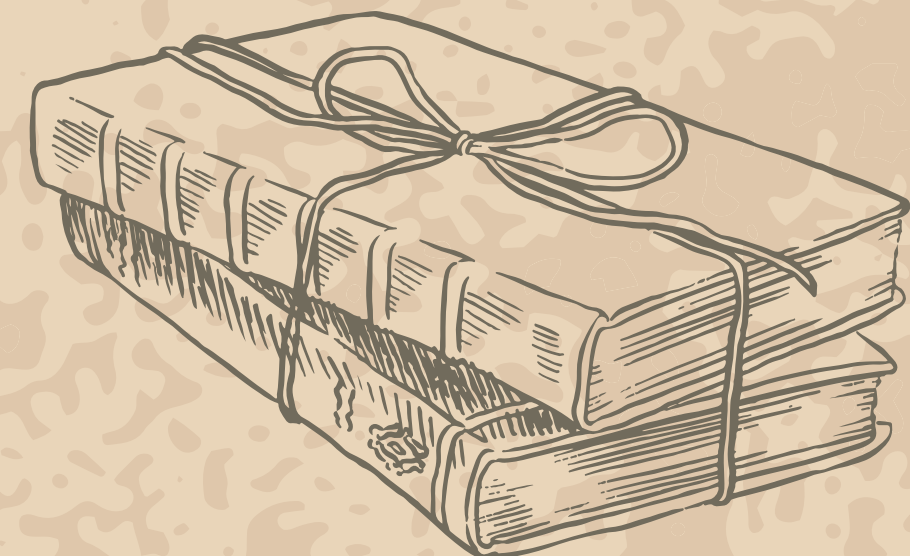
Альфонс Йосипович Валицький (1808—1858) —
професор грецької літератури в Харківському університеті.

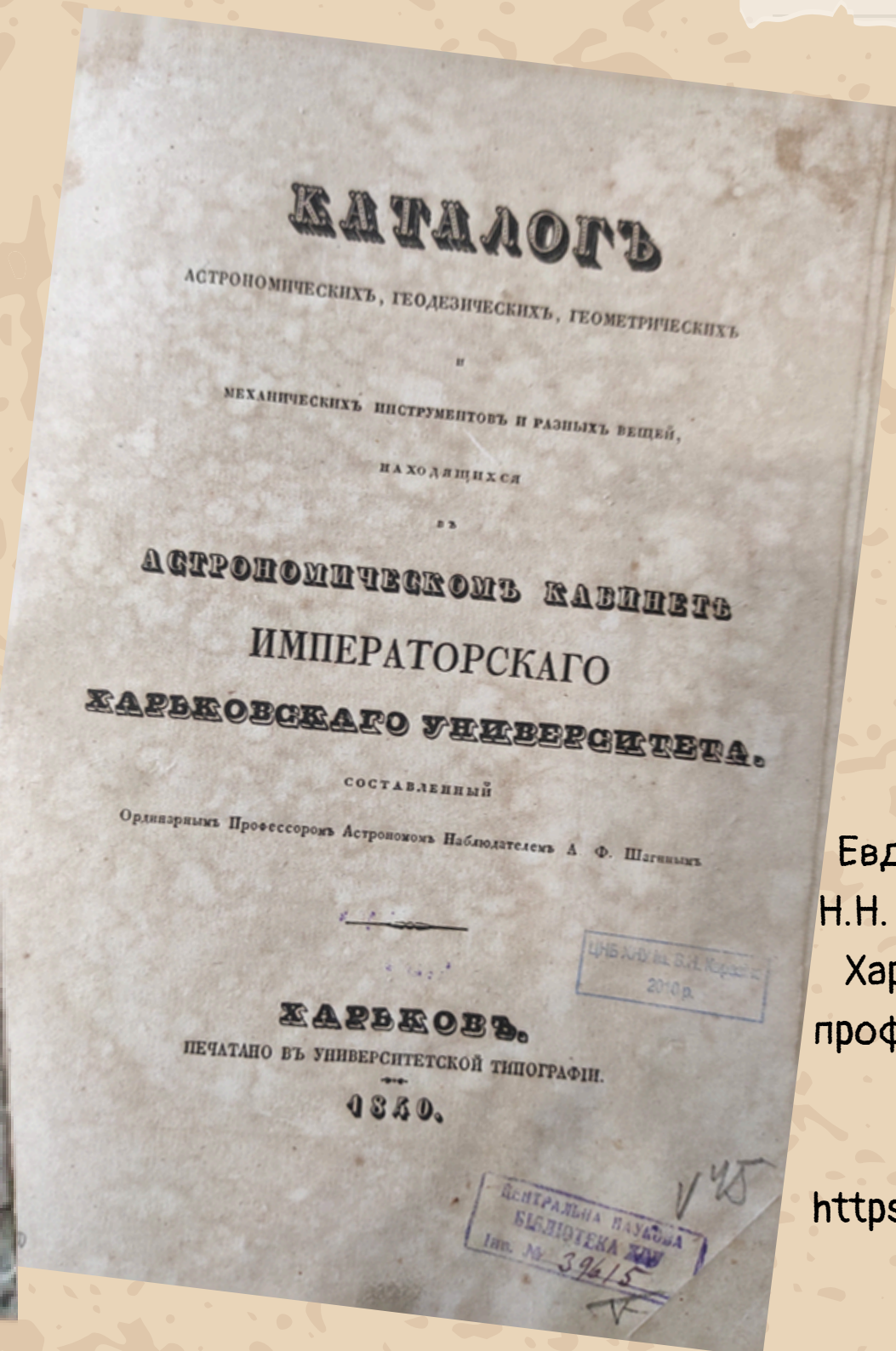
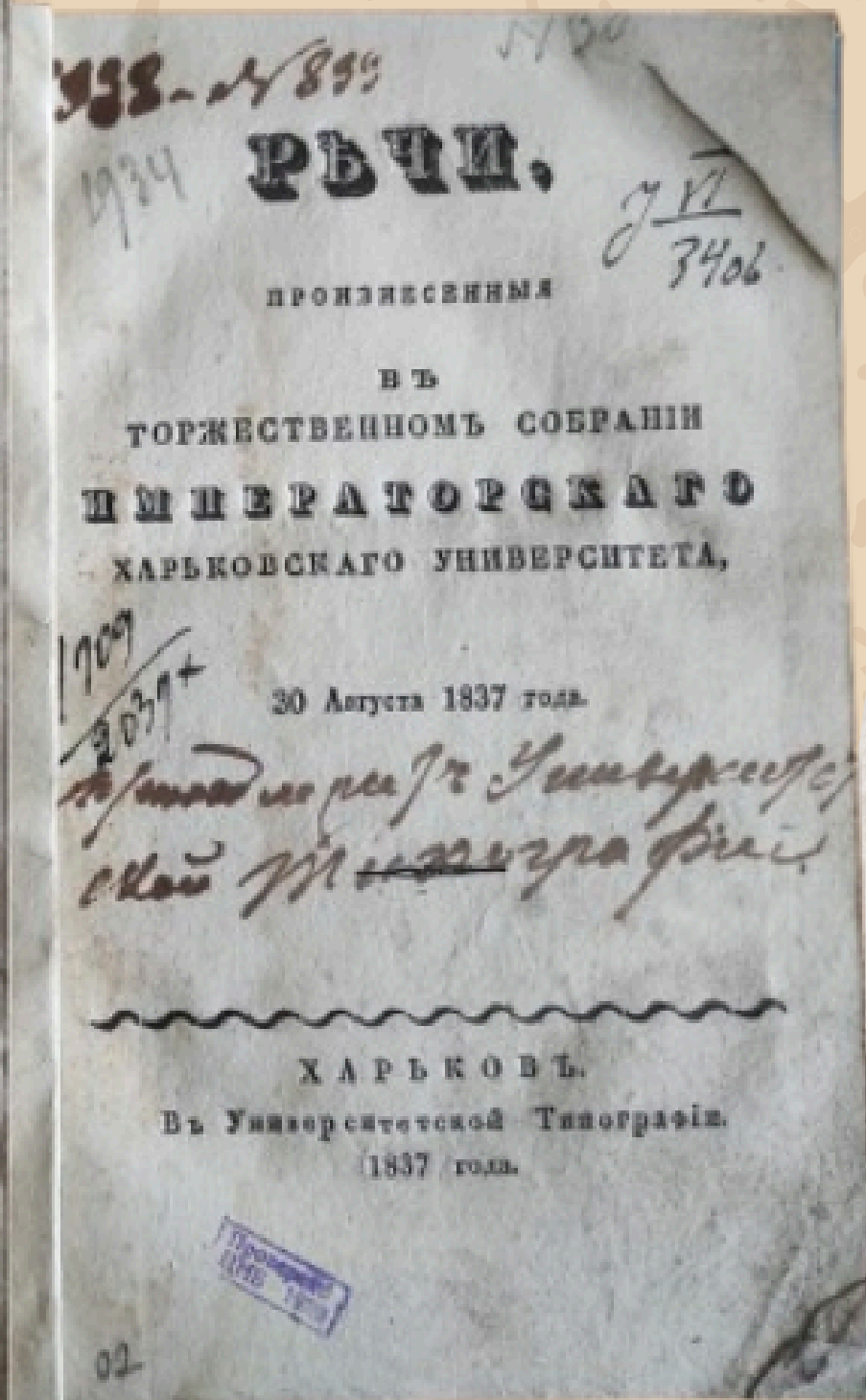
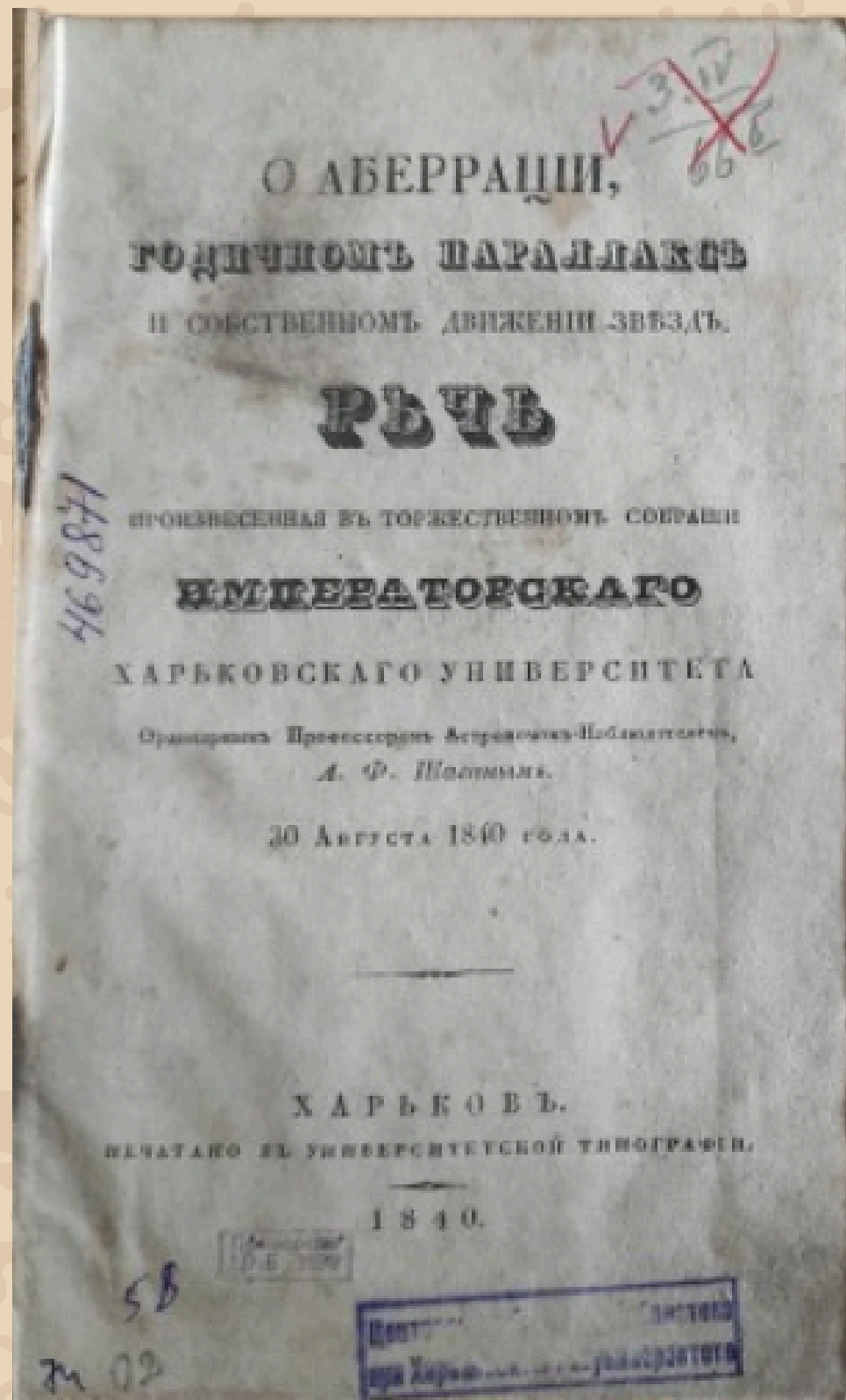
Виділявся своєю обдарованістю та глибокими знаннями,
які здобув під час закордонного стажування в середині
30-х років XIX століття. На початку 40-х років обіймав
посаду декана першого відділення філософського
факультету Харківського університету. Іншою важливою
сферою діяльності А. Й. Валицького було музеезнавство.

Олександр Миколайович Міцкевич (1801-1871) –
правник, ординарний професор римського права Харківського
університету, рідний брат письменника Адама Міцкевича.

Харківський період життя Олександра Міцкевича
був досить плідним у науковому відношенні.
В цей час він написав близько 20 праць, однак
жодна з них не зберіглася і не була надрукована.

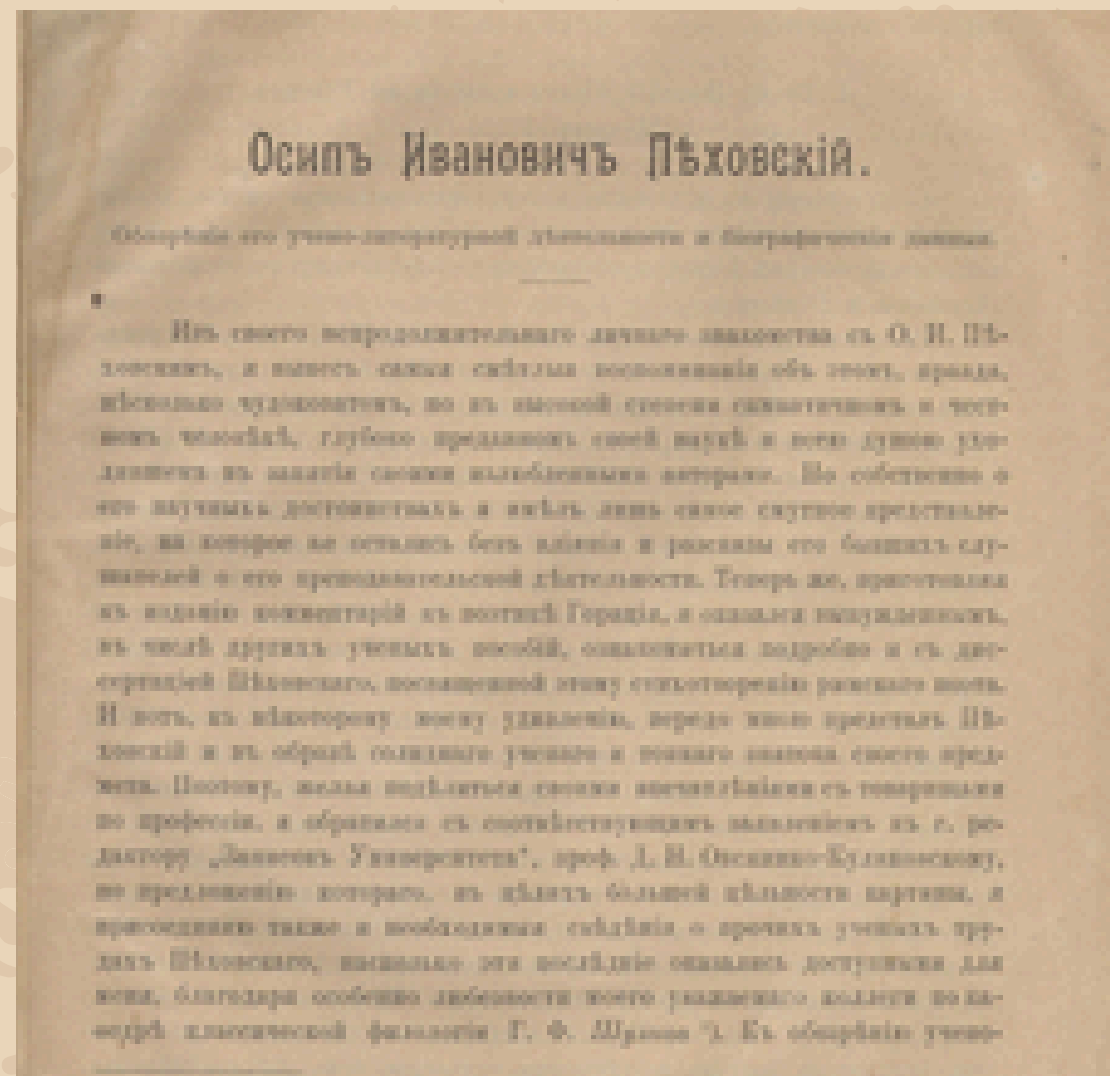
Антоній Францович Шагін (близько 1800—1842) — астроном, професор Харківського та Віленського університетів. З 1837 по 1841 обіймав посаду декана 2-го (фізико-математичного) відділення філософського факультету.

Евдокимов Н.Н. Кафедра астрономии /
Н.Н. Евдокимов // 200 лет астрономии в
Харьковском университете / Под ред.
проф. Ю.Г. Шкуратова. - Харьков: ХНУ им.
В.Н. Каразина, 2008. - С. 74-79.

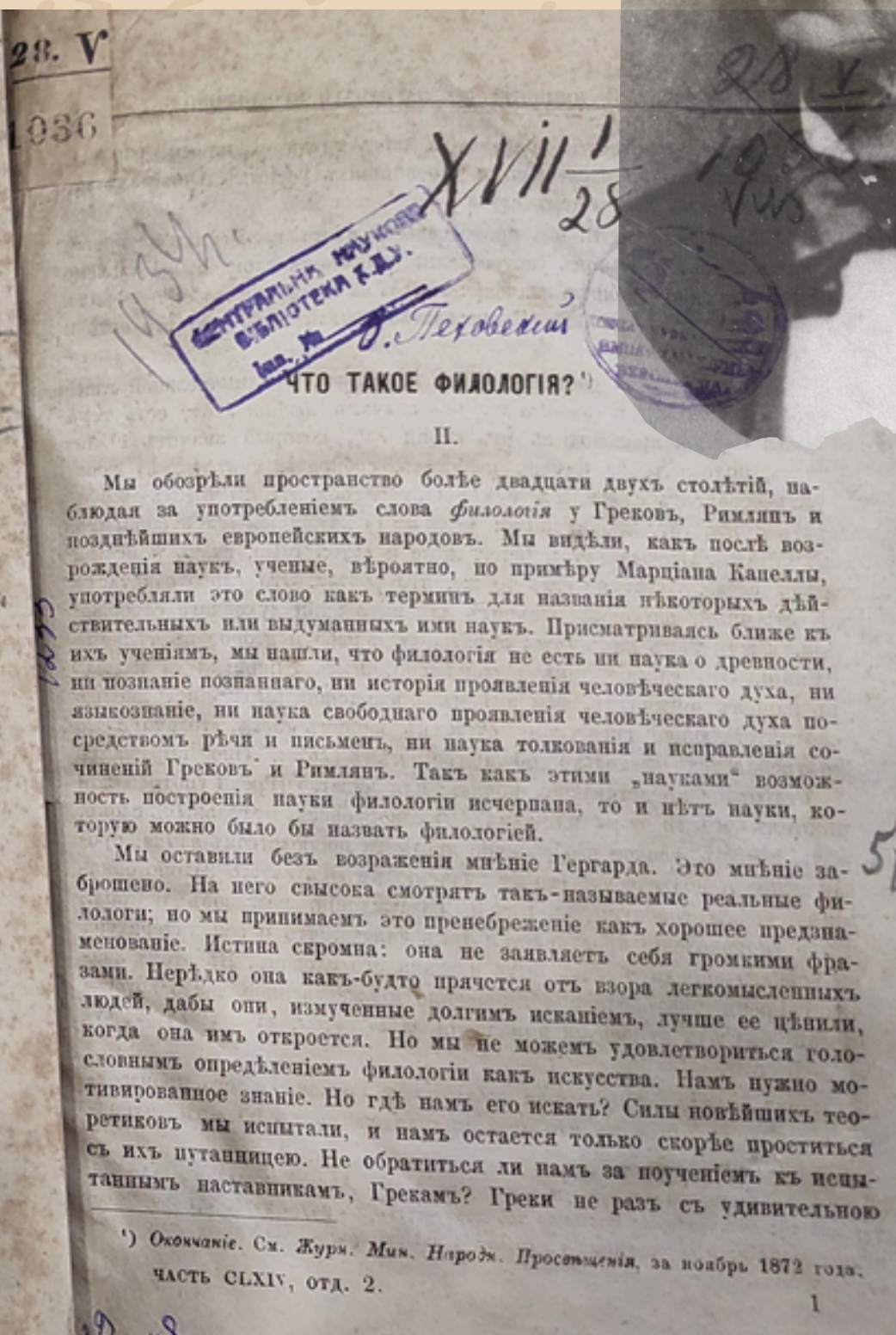
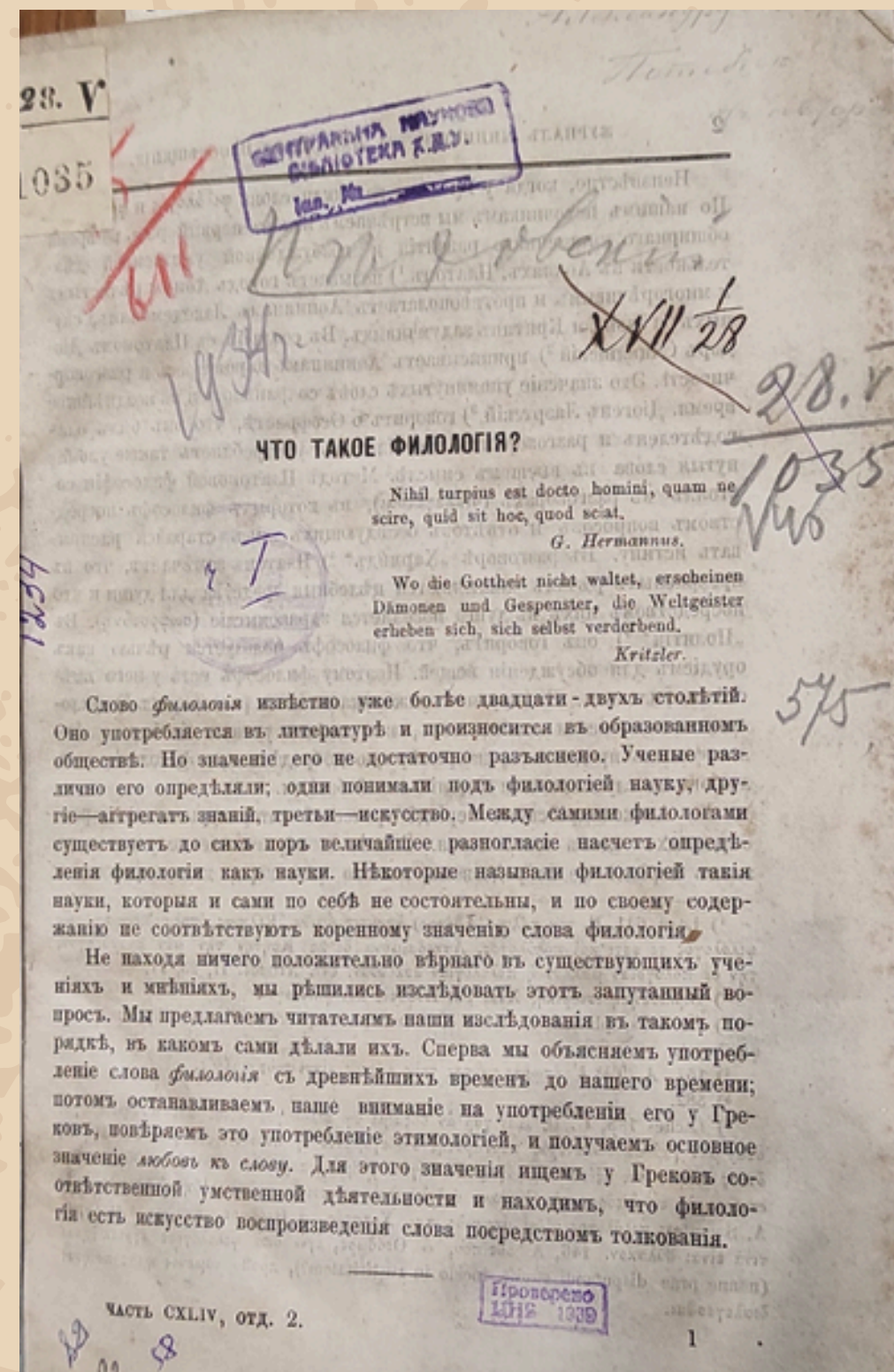
<https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/4639>

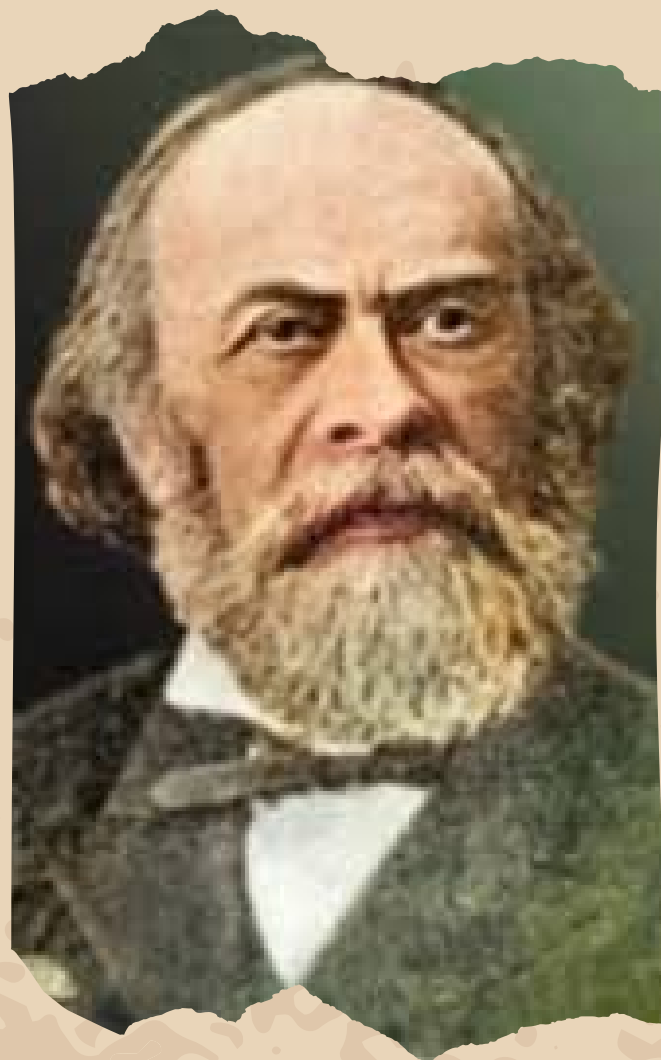
Осип (Йосип) Іванович Пеховський (1815–1891) – польський педагог-філолог, професор Харківського університету.

Нетушил, Иван Вячеславович. Осип Иванович Пеховский :
Обозрение его учено-литературной деятельности и
биографические данные / И.В. Нетушил. — Х. : Тип.
Зильберберг, 1902. — 36 с. — Отд. отт. из «Записок
Императорского Харьковского университета» за 1902 г.

<https://escriptorium.karazin.ua/handle/1237075002/845>

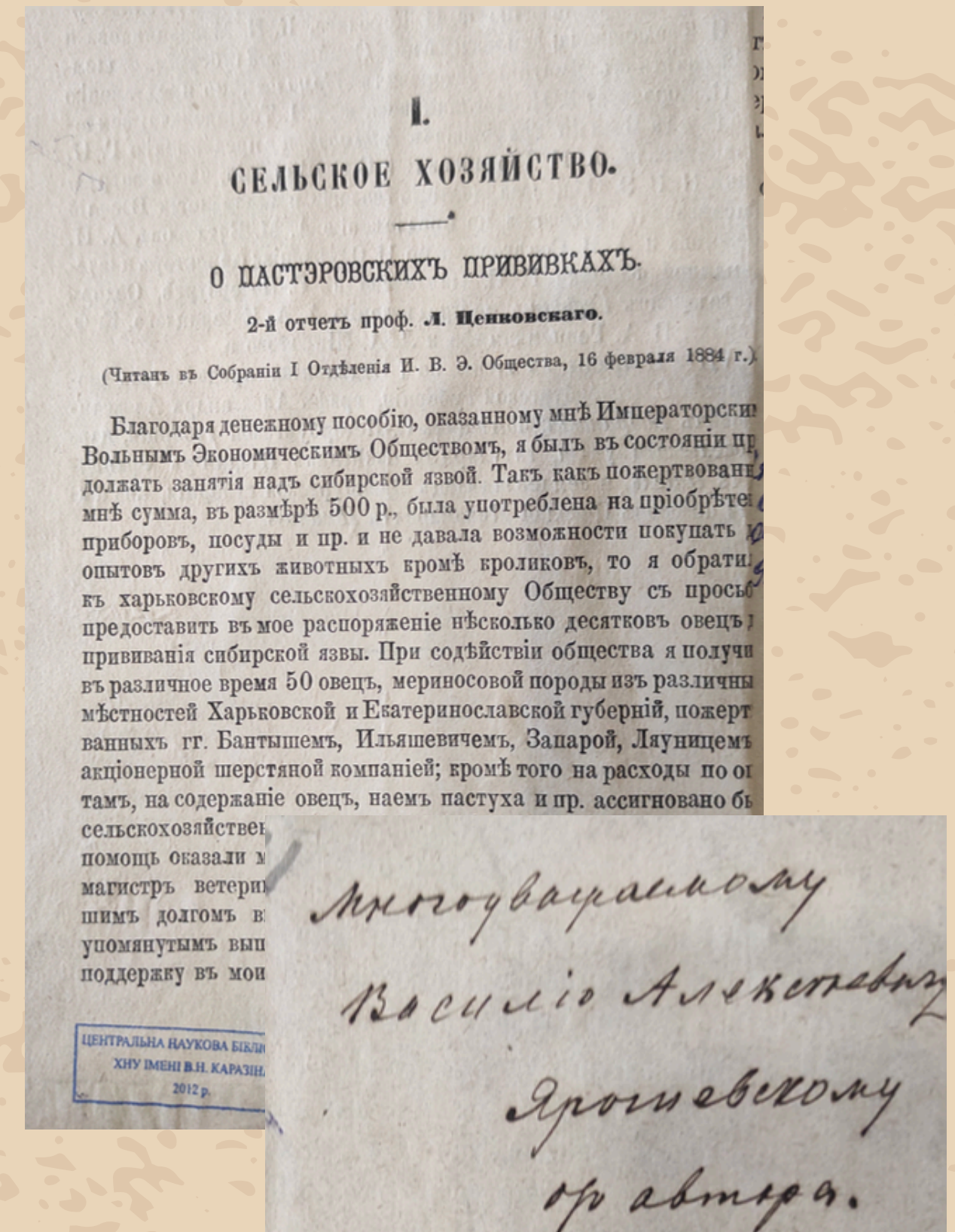
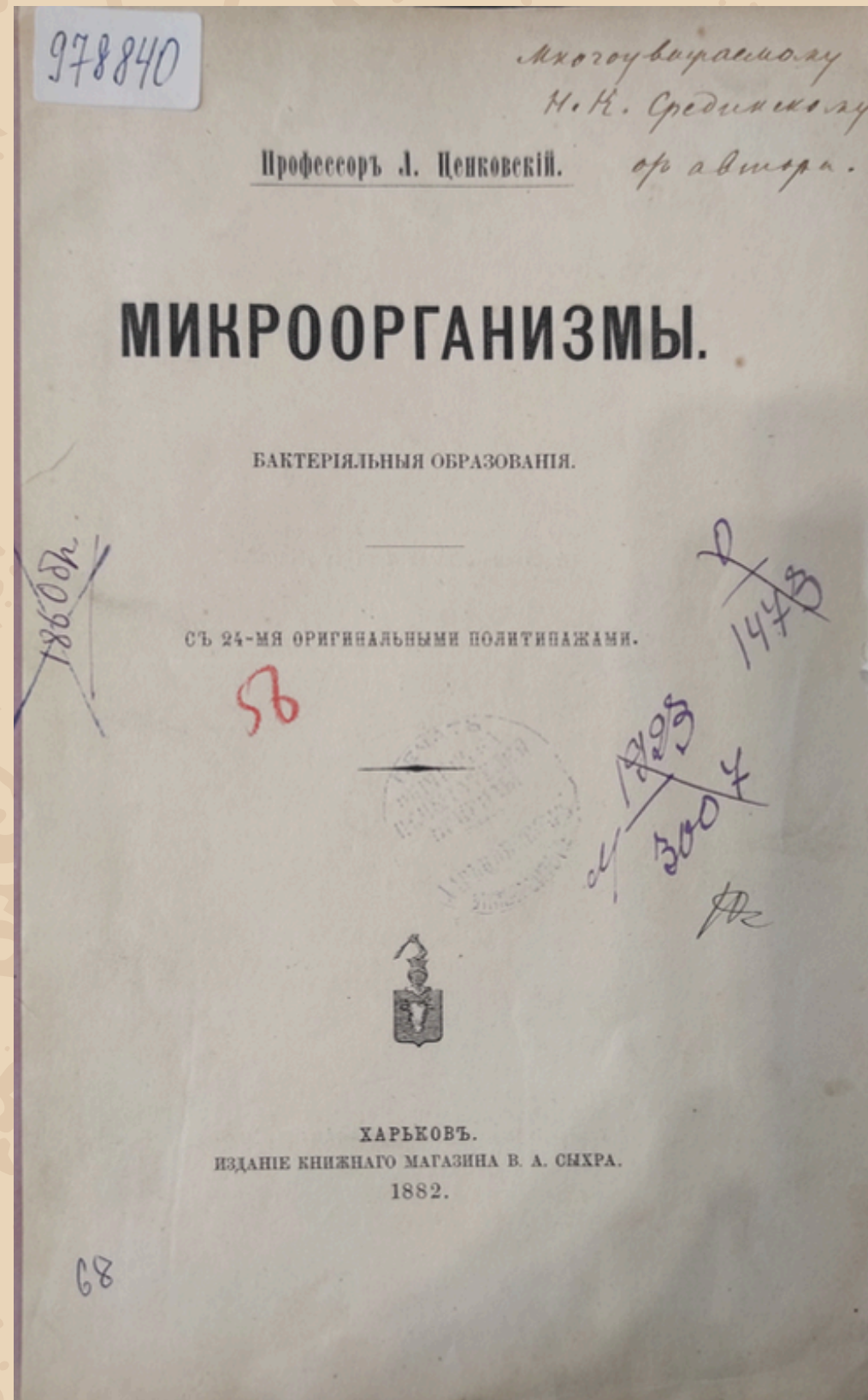

Лев Семенович Ценковський (1822–1887), ботанік, протозоолог, бактеріолог, засновник першої школи вітчизняних мікробіологів.

Штан Г.В. Микробиолог с мировым именем: Л.С. Ценковский / Г.В. Штан // Видатні поляки Харкова: матеріали Міжнародного наукового симпозіуму, Харків, 7 грудня 2011 р. = Wybitni polacy Charkowa : materiały Międzynarodowego Naukowego Sympozjum, Charków, 7 grudnia 2011 r. — Харків: Майдан, 2012. — С. 175–183.

<https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/14552>

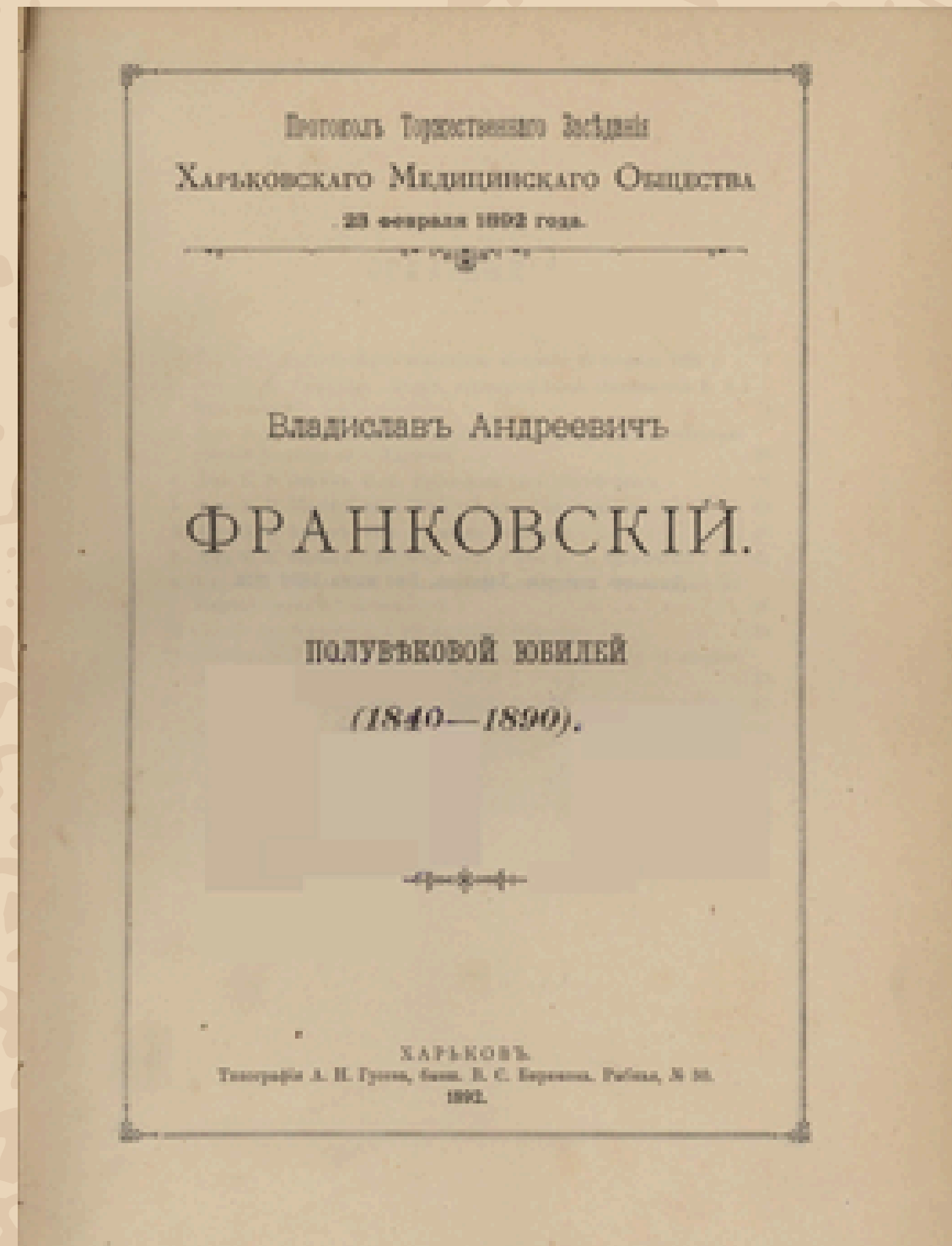

Владислав Андрійович Франковський (1819–1895) – лікар, філантроп, вихованець Харківського університету. Один із організаторів Харківського медичного товариства. Почесний громадянин м. Харкова (1892).

Владислав Андреевич Франковский. Полувековой юбилей (1840–1890) : протокол торжественного заседания Харьковского медицинского общества, 23 февраля 1892 г. — Харьков : Типография А. Н. Гусева, 1892. — 92 с. : 1 л. портр.

<https://escriptorium.karazin.ua/handle/1237075002/8829>

В. Франковський був ініціатором створення першої у місті дитячої інфекційної лікарні.

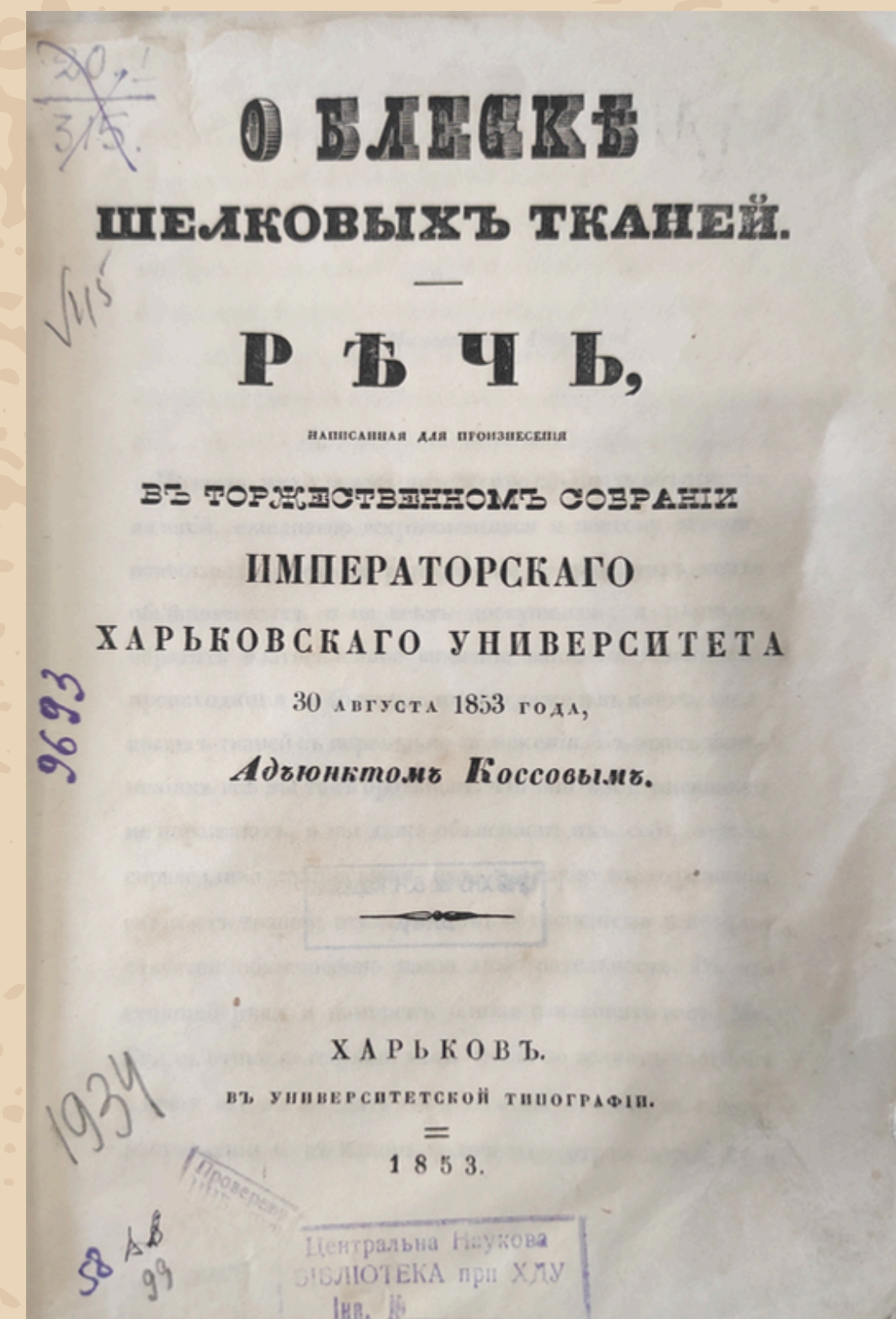

Професор Харківського університету Ільдефонс Казимирович Коссов (1822–1890)
увійшов в історію як видатний учений і перший вітчизняний магістр технології.

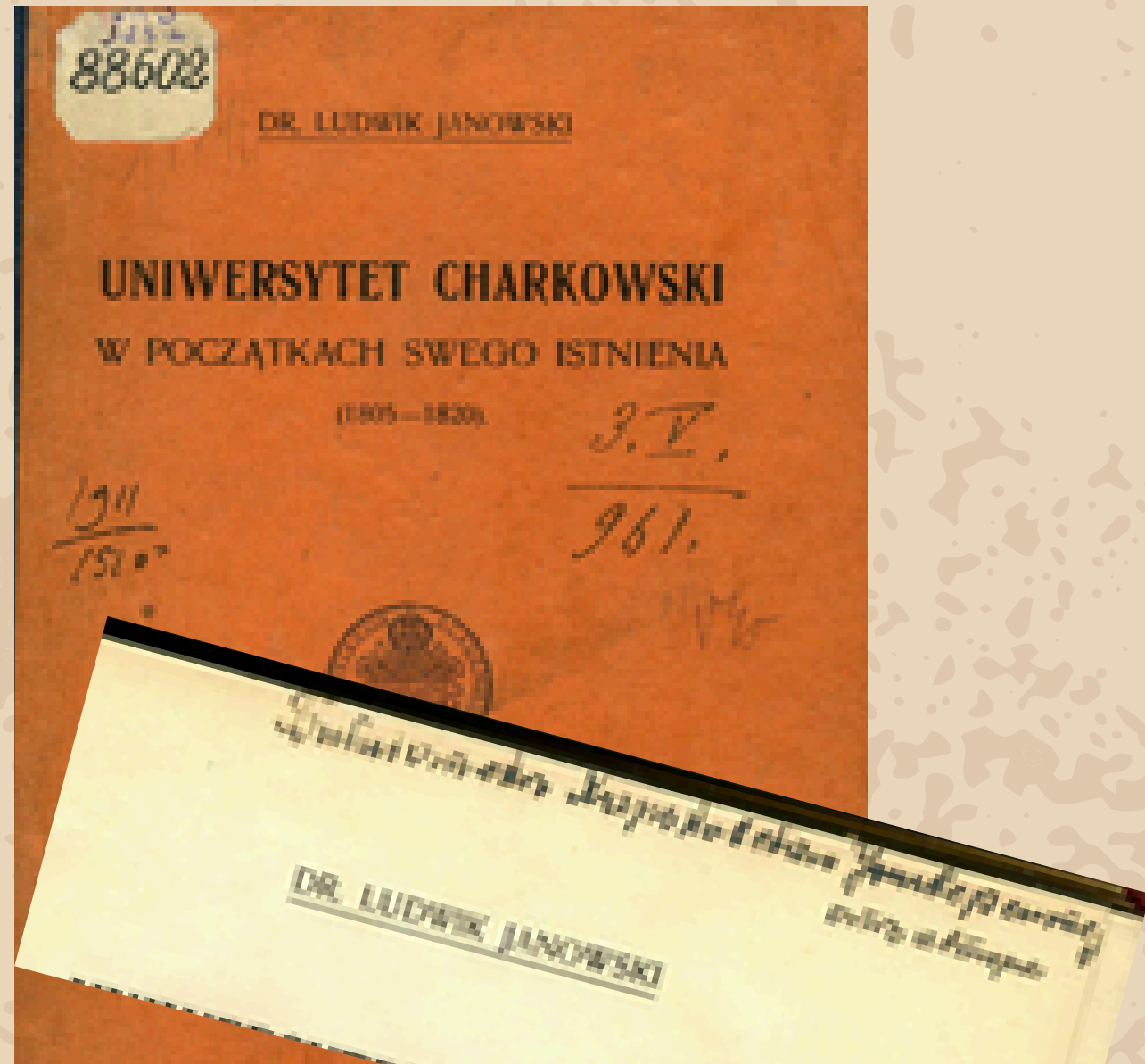

Коссов, Ильдефонс Казимирович. О механическом прядении льна : рассуждение, написанное, ищущим степени магистра технологии, кандидатом Ильдефонсом Коссовым. – Харьков : В Университетской типографии, 1850. – 68 с.

<https://escriptorium.karazin.ua/handle/1237075002/2255>

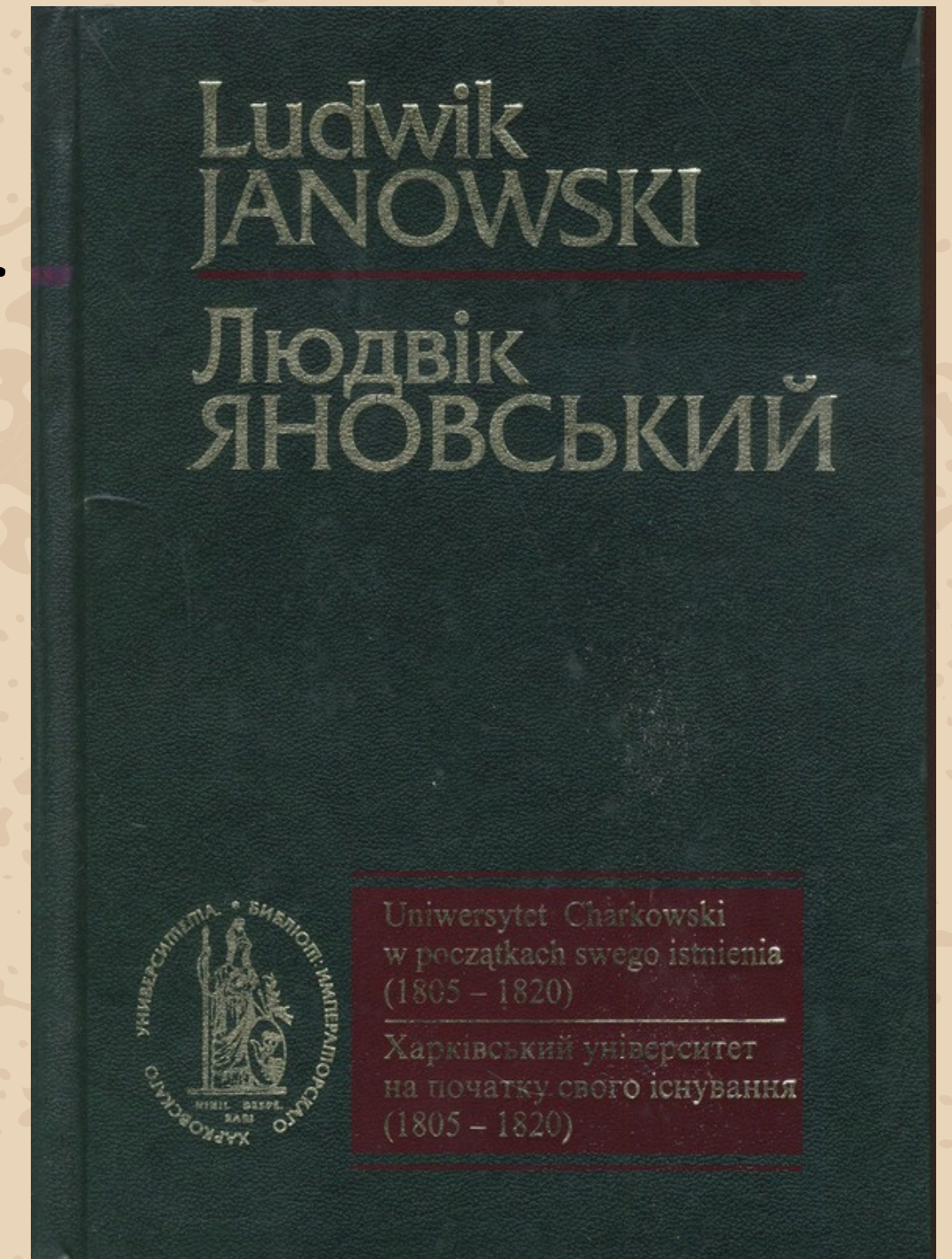

Людвік Яновський (1878 — 1921) — польський історик культури та освіти, доктор філософії. Зробив перше зарубіжне дослідження про Харківський університет (1911).

Janowski Ludwik. Uniwersytet Charkowski w początkach swego istnienia (1805-1820) / Dr. Ludwik Janowski. — Kraków: Nakładem Akademii Umiejetności, 1911. — 159 p.

<https://escriptorium.karazin.ua/handle/1237075002/1652>

Журавльова І.К. Книги Людвіка Яновського у фондах Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна / І.К. Журавльова // Яновський Людвік. Харківський університет на початку свого існування (1805—1820). — Харків: Майдан, 2004. — С. 228—236.

<https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/14265>

Генрик Семирадський (1843–1902) — поляк, видатний художник, почесний член Римської, Берлінської, Туринської, Паризької, Стокгольмської академій мистецтв, вихованець Харківського університету. На його честь у Харкові названо художню галерею, а у 2015 р. на будівлі університетської бібліотеки на його честь відкрито меморіальну дошку.

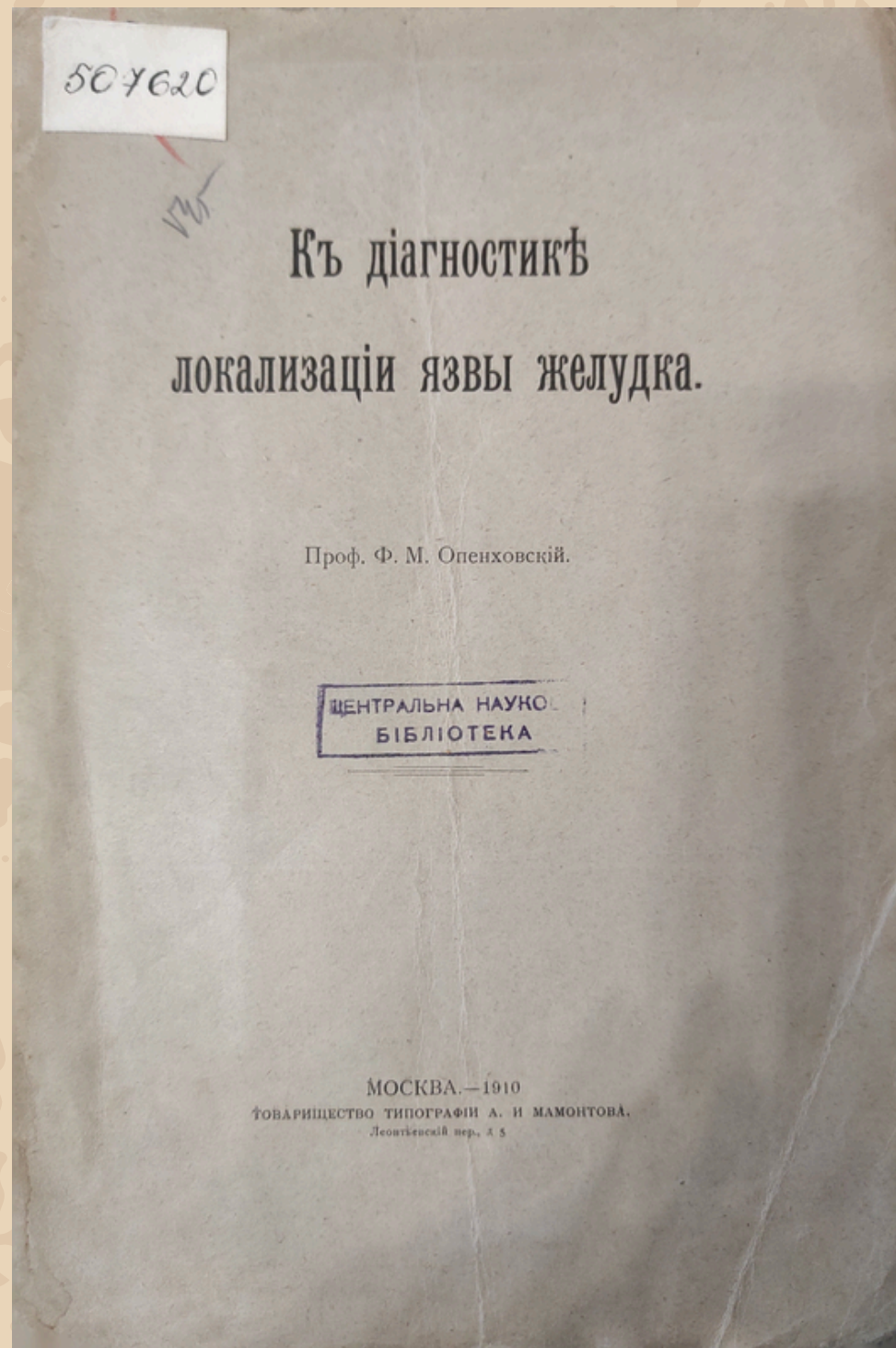

Федір (Теодор) Мечиславович Опенховський (1853 – 1914) – лікар-терапевт, професор Харківського університету, директор госпітальної терапевтичної клініки Харківського університету.

А. М. Іваницький, Харків.

У 1909 році, на з'їзді терапевтів, Ф.М. Опенховський виступив із блискучою доповіддю на тему «К диагностике локализации круглой язвы желудка». Після цієї доповіді у світову літературу увійшов «симптом Опенховського» – хворобливість остистих відростків при виразковій хворобі.

Кононенко І. Тайни старых фотографий (О профессоре медицинского факультета Харьковского университета Ф.М. Опенховском) / И. Кононенко, М. Жур. // Харків і Польща: люди і події: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., м. Харків, 12 лист. 2005 р./ Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, Польський Дім у Харкові. — Х.: Майдан, 2006. — С. 93–103.

<https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/78>

Віктор Валер'янович Величко (1864-1923) – один із найвидатніших архітекторів Харкова

Одна з найбільш значущих робіт архітектора це ансамбль будівель на вулиці Університетській.

На початку ХХ століття перед зодчим поставили завдання спроектувати нові будинки на місці морально застарілих будівель. Так і з'явився новий бібліотечний корпус із прилеглим блоком архіву, який часто називають витвором мистецтва.

Пшеборський Антоній-Боніфацій (1871–1941) – математик, механік, ректор Харківського університету (1920–1922). Саме завдяки його праці до наших днів збереглися відомості про історію виникнення та перші роки математичного товариства в Харкові.

474428

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ХИУ ІМЕНІ В.Н. КАРЗІНА
2012 р.

1906

1934

О функциях одного аргумента обладающих алгебраической теоремой сложения.

А. П. Пшеборского.

Если значения некоторой функции $\varphi(u)$ для аргументов $u, v, u+v$ связаны алгебраическим, симметричным относительно $\varphi(u)$ и $\varphi(v)$, уравнением
$$F[\varphi(u), \varphi(v), \varphi(u+v)] = 0,$$
 коэффициенты которого не зависят от количества u и v , то говорят, что функция $\varphi(u)$ обладает алгебраической теоремой сложения.

Вопрос о характере функций одного аргумента, обладающих алгебраической теоремой сложения, впервые был поставлен и решен Вейерштрассом в его лекциях. Решение это до сих пор не опубликовано, а потому появилось несколько других решений, принадлежащих Biermann'у, Phragmen'у и, наконец, Forsyth'у. Решение Biermann'a помещено в его Theorie der analytischen Functionen, Leipzig 1887, Phragmen'a — в 7 томѣ Acta mathematica; наконец, наиболее простое и изящное решение дано Forsyth'ом в его превосходном курсе — Theory of functions of a complex variable, Cambridge 1893.

В настоящей статье мы изложим решение Forsyth'a, сделав с своей стороны некоторые упрощения.

Задачу, рассмотренную которой мы займемся, формулируем следующим образом:

Имеем некоторую функцию $\varphi(u)$, обладающую алгебраической теоремой сложения (1); найти характерные свойства этой функции.

Обозначим для краткости соответственно через x, y и z функции $\varphi(u), \varphi(v), \varphi(u+v)$.

Пусть данному значению аргумента u соответствует m значений функции x ; покажем, что число m всегда конечно.

58

504353

О ЛАКУНАРНЫХ ФУНКЦИЯХ.

А. П. Пшеборского.

1934

1899

23 47

504353

III.

330

Основныя задачи теории дифференциальных уравнений.

А. П. Пшеборского.

Теория дифференциальных уравнений — одна из областей математики, успехи в которой не только представляют интерес с чисто математической точки зрения, но и тѣсно связаны с успехами в области прикладных наук: механики, астрономии, теоретической физики. Неудивительно поэтому, что все почти математики послѣднѣйшаго периода посвящаютъ этой теории немало своихъ сочиненій.

Кратко-историческій обзоръ этихъ сочиненій, подобный блестящей монографіи Brill'a и Nether'a «Ueber die Entwicklung der Theorie der algebraischen Functionen in alterer und neuer Zeit», посвященной теории алгебраическихъ функций, по нашему мнѣнію, явился бы крайне своевременнымъ.

Къ сожалѣнію, такого изслѣдованія пока мы не имѣемъ, да врядъ ли и дождемся его скоро, вслѣдствіе слишкомъ обширной литературы по этому вопросу. Поэтому намъ казалось нелишнимъ хотя бы только указать на главные моменты въ развитіи теории дифференциальныхъ уравненій и на генетическую связь между различными взглядами на основныя задачи упомянутой теории.

Сознавая вполнѣ всю трудность даже этой, сравнительно скромной, задачи и слабость своихъ силъ, мы заранѣе просимъ снисхожденія къ нашей робкой попыткѣ.

Въ первыхъ сочиненіяхъ по теории дифференциальныхъ уравненій единственною задачею ставилось приведеніе интегрированій этихъ

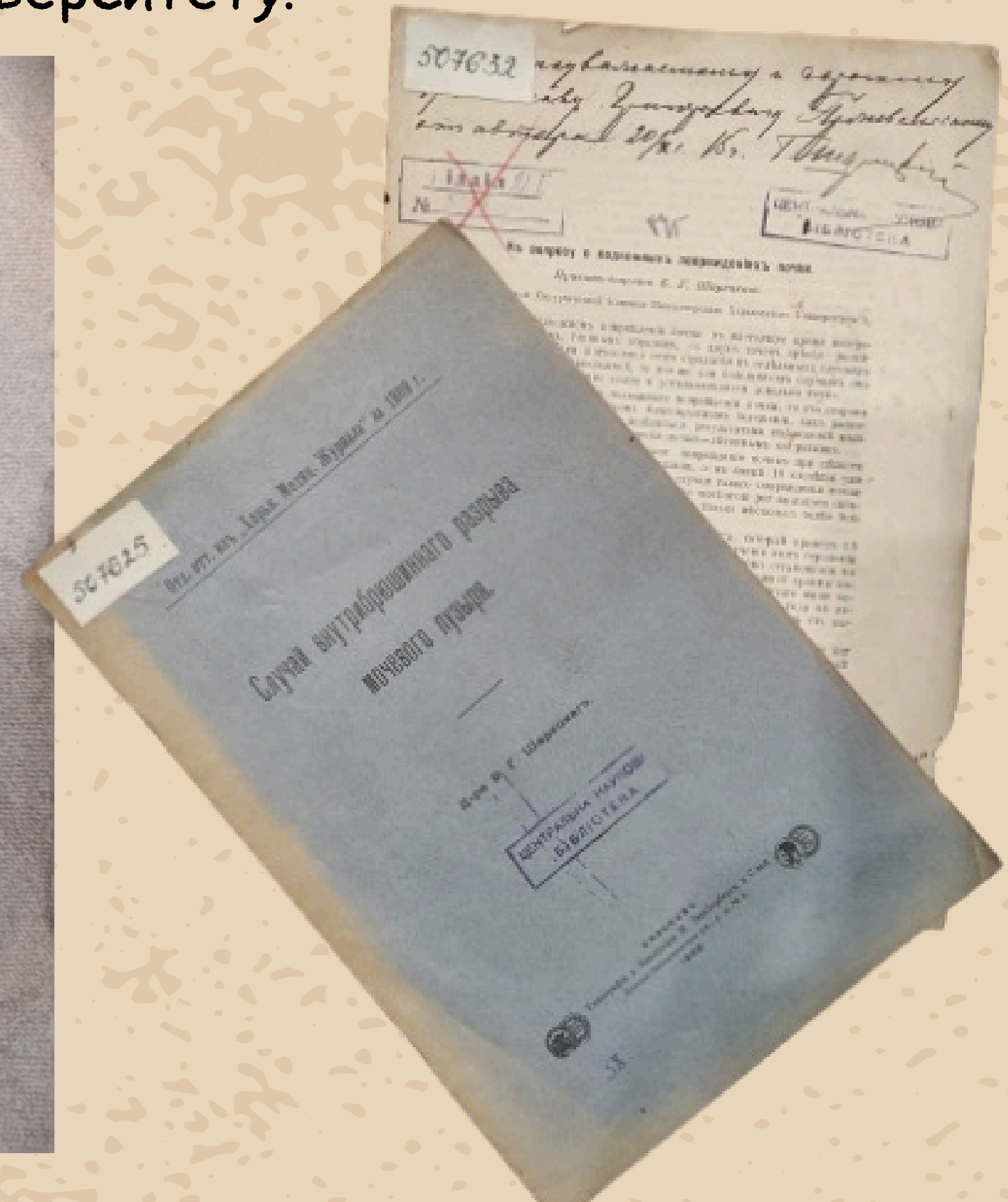
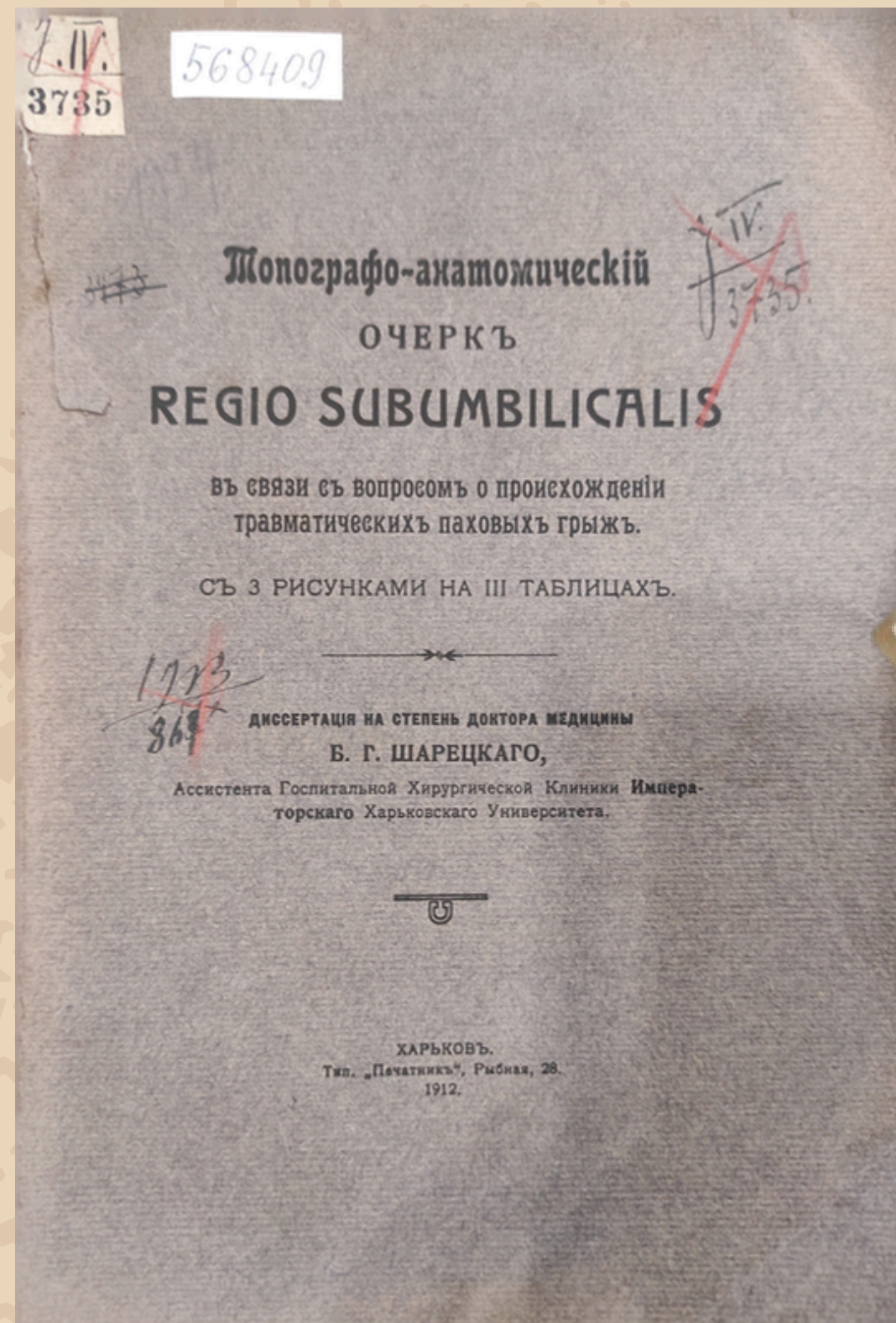
58

Болеслав Шарецький (1874–1960) – військовий лікар-хірург, генерал-майор
Війська Польського, голова Департаменту охорони здоров'я,
вихованець Харківського університету.

Глибицкая, Светлана Борисовна. К истории одной
дарственной надписи: М. Б. Фабрикант и Б. Г.
Шарецкий / С.Б. Глибицкая // Медицинська газета.
– 2013. – 31 берез. – С. 6–7 : іл.

<https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/15853>

Виставку підготувала
завідувач відділу ЦНБ
БАЙРАМОВА КАРІНА